

BALATONI FELADATOK.¹

KORMÁNYUNK 1928 év április havában a balatoni ügyek intézésére hivatott kormánybiztosi tisztségnek egyidejű megszüntetése mellett ugyanezen feladatok elvégzésére minisztertanácsi határozattal egy új szervet létesített. Ez az új szerv a Királyi Balatoni Intéző Bizottság, röviden Kirbib, — melynek tagjai a három balatonpard vármegye (Somogy, Veszprém és Zala) főispánjai és alispánjai, elnöke pedig, székhelyének a Balatonhoz való legközelebbi fekvése folytán, Veszprém vármegye főispánja. Ennek az intézménynek életrehívásánál a kir. kormányt az az elgondolás vezette, hogy a Kirbib hatékonyabban fogja terveit megvalósítani, mint azt a, valljuk meg, minden hatáskör nélkül működő kormánybiztos tehette, mert így most már ugyanazok a személyek fogják a balatoni ügyeket intézni, akik a Balaton vidékén a közigazgatási imperiumot a kezükben tartják. Ilyenformán a balatoni ügyek intézése 1928 évi április óta elsősorban e sorok írójának feladatává vált, mint aki ezidőszerint a Kirbib elnöki tisztségét betöltöm.

Mondhatom nehéz tisztség. Csak most tudom igazán méltányolni azt a nagy lelkesedéssel és ügyszeretettel végzett munkát, melyet elődöm, dr. Spur István kormánybiztos ennek az ügynek szentelt, mert a megoldásra váró balatoni kérdések száma légió és e sok-sok feladattal szemben üres kézzel, megfelelő eszközök nélkül állunk szemben. De azért elcsüggednünk nem szabad, mert meg vagyok róla győződve, hogy a kezdet nehézségeinek legyőzése után, főleg pedig a most tető alá került fürdőtörvény életbelépésével az eddiginél sokkal eredményesebb munkát tudunk majd végezni s amint a mi munkánk nyomán kormány és közönség eredményeket lát, mind a két tényező szívesen támogatni fog bennünket.

A Balaton-kultusz fejlesztésével kapcsolatos kérdések egyrészt egészségügyi szempontból fontosabbak ma, mint bármikor a múltban, másrészt pedig gazdasági szempontból, mert a Balaton mint Csonka-Magyarország legnagyobb természetes kincse leginkább volna hivatott arra, hogy a belföldről külföldre özönlő nyaralóközönség egy részét itthon tartsa és ezzel országunk fizetési mérlegének passzivitását csökkentse. A Balaton megérdemli a támogatást, mert

¹ Olvasóink figyelmét külön is felhívjuk kiváló munkatársunk e cikkére, melyben ő, mint a Balaton fejlesztésének hivatalos vezetője, pozitív javaslatokkal lép elő, bátran szakítva az eddig többé-kevésbé szokásos gyakorlattal, mely szemrehányásokon (hogy nem látogatjuk fürdőinket) és lelkes illuzionizmuson kívül alig produkált egyebet. S most kiderül, miért nincs nagyobb látogatás és mit kell tenni, hogy legyen.

fürdőié nagyszerű, vize, Lóczy Lajos professzor szerint, erős gyógyhatással bíró ásványvíz, vidéke gyönyörű, somogyi partja bársonyos bomok, zalai erdős partjai pedig nemes szőlő- és gyümölcsstermelésre, tehát villatulajdonosok részére kiválóan alkalmasak, sőt egyes pontjain a téli sportok üzésére alkalmas előfeltételek is megvannak.

1890-ig, amikor a siófoki első szállodák megépültek, a Balatonnal senki sem törődött. Akkor megindult a fejlődés, de mert azt senki nem irányította, a fejlődés ötletszerű volt és helyenként helyrehozhatatlan, az érdekelt községekre nézve pótolhatatlan veszteséget jelentő helyzetet teremtett. Elég e részben rámutatnom például Balatonlelle példájára, ahol a több kilométer hosszú Balatonpartból nem maradt a község, tehát egy majdani fürdőtelep részére 60—80 méternél hosszabb Balatonpart, amely ma strandfürdő és egyúttal marhák úsztatására szolgáló hely is.

A parcellázások és építkezések rendszertelenül, minden hozzáértés nélkül vitettek kérésztől és még szerencse, hogy egyes telepeken véletlenül akadt irányító fej, amely előrelátással és koncepcióval dolgozott. Az alaphiba már ott kezdődött, hogy a vasútvonalat a parthoz túlságosan közel vezették, ami által minden fürdőtelep két részre osztatott. A háború végéig az állam részéről sem történt sok a Bálát on érdekében. Azóta feléje irányult a kormány érdeklődése és az utolsó esztendő eredményei mutatják, hogy ez az érdeklődés milyen megbecsülhetetlen értékű. Megépült a balatoni körút, a tihanyi biológiai intézet, néhány új kikötő és a továbbiak kiépítéséhez évi 280.000 P van a földművelésügyi minisztérium költségvetésében előirányozva. A Balatoni Hajózási R.-T.-nak a MÁV és DSZA vasutak részéről történt átvétele a balatoni hajóközlekedést vitte előre hatalmas lépéssel, mert az ekként rekonstruált részvénytársaság egy év alatt már 4 új motorhajót (egyenként 150 ember számára), 4 nagy és 4 kisműhelyt bocsátott vízre s azonkívül Szántód—Tihany között egy géperejű kompjáratot állított üzembe. A DSZA vasút néhány rendkívül ízléses állomási felvételi épület létesítésével, valamennyi balatoni állomás kicsinosításával, a virágkultusz terjesztésével, a sínautó-járatok megszervezésével, valamint a MÁV a menetrend megjavításával sietett a balatoni érdekek szolgálatára. Külön megemléítésre méltó gyönyörű alapítás a székesfőváros balatonkenesei pompás üdülőtelepe, amely, a szó európai értelmében is, minden kényelmet biztosít.

Kétségtelenül kedvezett a Balaton fejlődésének az a szomorú tény is, hogy többi fürdőinket elvesztettük s így a közönség érdeklődése a Balaton felé terelődött, ami kifejezésre jut egyrészt abban a tényben is, hogy a balatoni villák száma 1921, és 1927 között 1.960-ról 3.236-ra emelkedett, másrészt abban, hogy ugyanezen esztendőben a balatoni fürdők a békeviszonyokhoz képest igen nagy látogatottságnak örvendettek és pedig a jobb közönség részéről is.

Ezzel szemben az 1928-i idény az előző évekhez képest 30—40%-os visszaesést mutatott, aminek okát már nemcsak a fent említett körülményekben, de abban is kell keresnünk, hogy míg az infláció idejében s az akkori még rendezetlen viszonyok között a közönségnek csak legjobban szituált rétege gondolhatott külföldi utazásra, addig az

utolsó években már a szerényebb viszonyok között élő középosztály mind nagyobb része előtt is megnyílt a külföldi fürdőzés lehetősége. Itt közrehatott talán még az is, hogy ugyanaz a társadalmi réteg másfél évtizeden át úgyszólván el volt zárva a külföldtől, amely tehát annál nagyobb vonzóerőt gyakorolt most rá.

Bár talán jelentéktelen mértékben, de egy bizonyos fokig mindenestre kedvezőtlenül befolyásolja a Balaton látogatottságát a Budapesten és az ország számos helyén létesült sok kisebb-nagyobb strandfürdő és a gellértfürdői hullámfürdő is.

Kérdés már most, hogy mit kellene tennünk az ismert bajok kiküszöbölése céljából és a balatoni fürdők versenyképességének fokozása, tehát a balatoni kultusz kifejlesztése érdekében? Erre a kérdésre részletesen megadtam a feleletet abban a terjedelmes előterjesztésben, amelyet hivatalosan terjesztettem a népjóléti miniszter elé. Ebből az előterjesztésből veszem át a következőket:

Kétirányú feladattal állunk szemben. 1. Emelnünk kell a balatoni fürdők színvonalát. 2. Feltétlenül olcsóbbakká kell tennünk őket.

A) A balatoni fürdő- és üdülőhelyek színvonalának emelése céljából szükséges tennivalók két csoportba tartoznak.

I. A telepek külső rendje. II. A közönség elhelyezésére szolgáló épületek belső rendje.

I. A telepek külső rendje

1. Mindenekelőtt szükséges egy, az összes telepeken egyaránt érvényes — de az egyes telepek esetleges speciális viszonyaival is számoló — telekfelosztási és építkezési szabályrendelet megalkotása, mert ma a balatoni telepek a szerint, hogy Somogy, Veszprém vagy Zala vármegye területéhez tartoznak-e, három különböző és az illető vármegye többi részével azonos szabályrendeleti rendelkezések alatt állanak, holott a fürdő- és üdülőhelyek egészen más természetű települések, mint a falusi községek, tehát más az igényük is.

2. Meg kell teremtem a balatoni építkezéseknél az építkezésengedélyezési eljárásnak egy, a mainál rövidebb és célirányosabb módját és egyidejűleg az építkezések kivételének a mainál hatályosabb ellenőrzését.

3. Ott, ahol lehet — tehát ahol a község és a magánérdekeltség a megfelelő áldozatokra hajlandó — állami támogatással létesíteni kell vízvezetékét és csatornázást.

A somogyi parton, ahol a laza homoktalajban a csatornahálózat karbantartása igen költségesnek ígérkezik, mert a talajmeglazulás gyakori csőtörések, illetve elmozdulások okozója, a csatornarendszer helyett egy más olyan módszer alkalmazása látszik kívánatosnak, amelynél a szennyvizek öntözésre használtatnak.

4. Ott, ahol vízvezeték és csatorna nincs, elrendelendő, hogy legalább is azokban a házakban, ahol nyaralók részére szobát adnak hi, vagy melyek a nyaralók villáinak szomszédságában fekszenek, az illemhelyeket teljesen zárt, előírt szabvány szerinti pócegdörrel építsék meg és hetenként legalább kétszer turfával szórják be.

5. A 4. alatti rendelkezés szigorú keresztülvitele érdekében — ami a kutak és a levegő megfertőzésének megelőzése céljából is okvetlenül szükséges — a rendszeres turfaárusítás községenként, illetve telepenként megszervezendő.

6. A fürdőzés és üdülés céljából vendégek által látogatott mindazon telepeket, melyek gyógyfürdő jelleggel felruházva nincsenek, üdülőhelyekké kell nyilvánítani.

7. Az üdülőhelyek szervezetét — a gyógyfürdők analógiájára, de a megfelelő eltérésekéi — meg kell állapítani és az üdülőhelyi bizottságokat meg kell alkotni. A fürdőtörvény alapján, melynek új terminológiáját ezúttal még célzatosan nem használom, mindez megoldható feladat lesz.

8. A porképződés meggátlása céljából el kell rendelni, hogy a nyaralók előtt elhaladó és kocsiközlekedésre, hacsak belső forgalomban is, használt utak legalább is olyan minőségű szilárd burkolattal láttassanak el, melyek olajozásra már alkalmasak. A költségek felerészben a községek és felerészben a villatulajdonosok között, ezeknél telkük homlokzathossza arányában oszlanak meg és az utóbbiak által a létesített burkolat minőségéhez képest 14, 22 vagy 30 egyenlő félévi olyan részletben lennének törlesztendő, amely részletekbe már a kamatok is bele vannak kombinálva.

9. A 8. alatti célra a községeknek megfelelő olcsó kölcsön volna nyújtandó, melyet azok ugyancsak 14, 22 vagy 30 félév alatt törleszthetnének.

10. A nyaralótelepeken áthaladó közlekedési utak olajozása elrendelendő.

11. Sétányok és parkok létesítéséről, és pedig az új telepeknél már a parcellázási engedély kiadása alkalmával, záros határidő kitűzése mellett gondoskodni kell és erre a célra a községeknek vagy fürdőegyesületeknek olcsó kölcsönt kell adni.

12. Az utcák, utak, terek, parkok és sétányok rendszeres sepréséről, egységes típusú szemégyűjtőkosarak és padok kihelyezéséről, a gyógyfürdői, illetve üdülőhelyi díjaknak elsősorban erre a célra való lekötése mellett kell gondoskodni. Ez utóbbi rendelkezést azért tartom szükségesnek, mert számos balatoni telepen — és pedig nagy telepeken is — tapasztaltam, hogy az úgynevezett park valóságos szemétkerakodó hely, a zsíros papirosok kiállítása. Inkább semmit, mint ilyen „parkokat“.

13. Az utcák, utak és terek befásítását el kell rendelni.

14. A földművelésügyi tárca költségvetésében a balatoni kikötők építésére 15 évre előirányzott évi 280.000 P terhére kölcsönt kell felvenni és a kikötőket gyors ütemben megépíteni, mert a kikötő minden balatoni fürdőhelynél egyúttal a legkedveltebb sétány is, a közönség legkeresettebb találkozóhelye. A kikötővel tehát — eltekintve annak a közlekedés szempontjából való jelentőségétől — a telepek közönségvonzó berendezéseit gazdagítjuk.

15. Szükséges volna a kabinok körül rendet teremteni s míg egyrészt az új létesítményekre nézve előírni, hogy vagy egységesen az egész Balaton partján, vagy legalább helyenként egytípusú kabinokat épít-

senek, vagy másrésről a már meglévő és egy-egy helyen felállított kabinoknak sorbaállítását kellene elrendelni, mert az e részben ma uralkodó anarchisztikus állapot nemcsak esztétikai okokból, de azért is kifogásolható, mert az össze-vissza állított kabinok között keletkező búvóhelyek egyúttal személerakodók is, ami azután már egészségügyi szempontból is megengedhetetlen.

16. Szükséges volna gondoskodni arról, hogy minden fürdő- és üdülőhelyen legyen egy, legalább fonott kék bútorokkal berendezett tágas helyiség, ahol a közönség kedvezőtlen idő esetén összegyűjthet, mert a szűk hotel, illetve penziói szobára való utaltság nagy részben oka annak, hogy a közönség már 1—2 napi esőzés esetén elmenekül a Balaton mellől.

17. Szükséges volna a Balatonnak déli oldalán egyelőre legalább egy fürdőhelyet teljesen kifejleszteni, hogy legyen egy centrum, amely komoly vonzerőt gyakorol, ahol élet, forgalom, üzletek, bevásárlási és szórakozási lehetőség nyílik.

II. A nyaralóközönség elhelyezésére szolgáló épületek belső rendje

1. Szükséges a meglévő szállodákat és penziókat olyan állapotba helyezni és azokban olyan berendezést és felszerelést megkövetelni, aminőt minden osztrák fürdőhelyen a legegyszerűbb fogadóban is megtalálunk. Ehhez gondosan előkészített és mind a három megyében egyforma szöveggel megalkotott szabályrendelet és annak kíméletnélküli szigorral való végrehajtása óhajtható.

2. Szükséges a szálloda- és penziótulajdonosok részére épületeik és berendezéseik felújításának céljaira bekebelezés mellett 10—12 év alatt visszafizethető kedvezményes kölcsön nyújtása és a kölcsön felhasználásának ellenőrzése.

3. Mivel nem merem hinni, hogy a magánvállalkozás, bármily propaganda mellett is, hajlandó lenne a Balaton mellett új szállodák építésére, a kérdés megoldásának csak a következő módjait látom lehetségesnek:

a) ha egyes helyeken, ahol a fürdőidényt kivéve is van forgalom, mint például Keszthely, Balatonboglár, Balatonfüred, állami támogatás mellett, maga a község hajlandó lenne községi szállodát építeni;

b) ha az egyes nagyobb intézmények — mint például a MÁV, az Országos Társadalombiztosító Intézet, a MÁK, a Ganzgyár, a főváros, a rendőrség stb. — a saját alkalmazottaik részére kizárólag az elő- és utóidényben, sőt helyenként télen való beutalásra is szállodai jelleggel megépített üdülőházakat építenének s ezeket azután a fürdőidény alatt idegenek részére mint szállodákat bocsátanák rendelkezésre. Ez a mód az épületek jobb kihasználását és talán a befektetett tőkének kamatozását is biztosítaná;

c) ha a Déli vasút építtetne egyszerű, de praktikus week-end hoteleket, amelyek az egész esztendő folyamán nyitvatartathatók lennének;

d) ha internátusos iskolákat alapítanának a Balaton mellett, úgy építve és olyan tartalékberendezéssel, hogy ezek az épületek a nyári

főidény tartamára az egyszerűbb igényű közönség számára hotelekké alakulnának át;

e) egy-két nagygyá kifejlesztendő balatoni fürdőn esetleg játékkaszinóval egybekötött luxushotelek létesítése külön probléma. Így már lehetne vállalkozót találni és talán ez volna az egyetlen lehetőség arra, hogy nagyobb tömegben külföldi vendégek is felkeressék a Balatont.

Szükséges a Balatoni Szállodások és Penziósok Egyesületét, amely intelligens és agilis vezetés alatt áll, de egyrészt a tagok nemtörődömsége, másrészt azoknak nem a szakmához tartozósága (mert csak alkalmi idény vállalkozók) miatt nehézségekkel küszködik, talpraállítani s megfelelő erkölcsi s ha kell anyagi támogatással is odasegíteni, hogy az az összes balatoni fogadóiparosoknak olyan érdekképviselőtévé váljék, melyet a Királyi Balatoni Intéző Bizottság a maga rendelkezéseinek és különböző terveinek és akcióinak keresztülvitelénél (szállodák rendje, élelmezés megkönnyítése, piád árak letörése stb.) közvetítő szervnek használhat és a balatoni propaganda legalkalmasabb szervévé is kifejleszthet, mert kétségtelen, hogy a propaganda, miként a külföldön a legtöbb helyen, úgy nálunk is a szállodások kezében lesz a legjobb helyen.

B) A balatoni fürdők olcsóbbá tétele érdekében olyan intézkedéseket tenni, melyeknek hatása máról-holnapra mutatkozik, egyáltalában nem lehet, de hiszem, hogy fokozatosan lehetne ezen a téren is eredményeket elérni.

Az olasz tengerparti fürdőkben számos helyen éppen a két meleg nyári hónapban van holtidény, tehát azok akkor tudnak olcsóbb áráikkal a Balatonnak versenyt csinálni, amikor itt a főidény, vagyis helyesebben az egyetlen idény van. A tisztességes és szolid alapon dolgozni kívánó balatoni vállalkozók érdekében és rajtuk keresztül a fürdőző közönség érdekében is kívánatos volna tehát, ha a Balatonnál az idényt meg tudnánk hosszabbítani. Utóidényt fenntartani az iskolák megnyitása és a háziasszonyok őszi gondjai miatt (befőzések stb.), de meg azért is bajos volna, mert ősszel van a Balatonnak itthon egy verhetetlen versenytársa, a mi fővárosunk, amely erdővel borított pompás budai helyeivel, Margitszigetével, sok fürdőjével és kultúrberendezéseivel, ősszel kellemes klímájával, a kényelmet és szórakozást kereső emberekre nagyobb vonzóerőt gyakorol, mint a Balaton, amely a forró nyárban a maga pompás fürdőjével mindenért kárpótól ugyan, de ősszel-tavasszal sem fürdőt, sem a fővárosával versenyezni tudó kényelmet, sem szórakozást nem nyújt.

Az utóidény megteremtésének gondolatát tehát — egyelőre legalább — kapcsoljuk ki, de foglalkozunk az előidény kérdésével, mely nézetem szerint megteremthető és az épületek ezáltal lehetőségessé váló jobb kihasználása révén az olcsóbbátétel egyik tényezőjévé válhatnék.

Júniusban egyrészt még teljes erőben, aktivitásban van az a hajtóerő, amelyet a városi emberben a tavasz beálltakor a szabad természet utáni vágy felkelt, másrészt éppen júniusban vannak a leghosszabb napok, tehát a szabad természetben való tartózkodásra és a természet-

nek az egészség érdekében való kihasználására ez a hónap a legalkalmasabb.

Kánikulai melegek már júniusban is előfordulnak, ami a Balatonban való fürdést is kívánatossá teszi, sokkal inkább, mint szeptemberben, amikor már jóval rövidebbek és az éjjeli lehülések a Balaton vizét sokakra nézve már nem teszik hívogatóvá.

Az iskoláknak szeptember 1-én való megnyitása szinte kézzelfoghatóan komoly pedagógiai érdek, de a tanulóknak június 15-én való haza bocsátását ma, amikor a középiskolákban vizsgák már nincsenek, s amikor tudjuk, hogy a tanév utolsó két hetében már talán komoly előadások sincsenek, a kultuszminiszter esetleg lehetővé tudná tenni.

Nem lényegtelen szempont az sem, hogy a júniusi előidény megteremtéséhez szükséges propagandára — ami nélkül a dolog főleg eleinte, természetesen nem megy — sokkal érdekesebb pénzt költeni, mint az utóidényé érdekében, mert az ilyen propaganda eredménye természetszerűleg kihat a főszezon kedvezőbb alakulására is.

Az olcsóbbtétel egyik módja — illetve az árak leszállíthatásának egyik előfeltétele — tehát:

1. az előidény megteremtése, ennek pedig hatalmas megtámasztása
2. az iskolai nagy szünetnek június hó 15-ével való megkezdése lenne.
Ugyanezt a célt eredményesen szolgálnák
3. az iskolai társas kirándulások, melyek — májusban és június első felében megtartva — új híveket szereznének a Balatonnak a diákok szülei, rokonai stb. körében, mert az ilyen többnapos társas kirándulás előtt és után a diákok és környezetük körében a Balaton lenne a beszélgetés egyetlen tárgya. Előtte a tervezetés, utána az élmények elbeszélése.
Ugyancsak az olcsóbbá tételt szolgálnák a fentebb említett
4. üdülőtelep-hotelek és
5. az iskolai internátus-hotelek, mert ezek a többi szállodák és vendéglők árait nyomnák.
6. Eredményt, és pedig hiszem, hogy igen komoly eredményt lehetne várni attól, ha a Balaton vidékének kiszolgáltatásadalmát a fürdőző közönség becsületes és szolid kiszolgálására ránevelnék. A földművelésügyi kormányzat feladata lenne a fajgyümölcs és kertiveteremények szakszerű termelésének a Balatonvidéken — a fajgyümölcsnek főleg a zalai oldalon — való meghonosításáról rendszeres tanfolyamok tartásával és i—2 mintatelep létesítésével gondoskodni, mert ma a legszemetebb gyümölcsöt a Balatonnál árulják és a közönség még ezeket a hitvány termékeket is drága pénzen megfizeti.
7. Ugyancsak a jobb és olcsóbb ételmisszerellátást szolgálná az, ha a balatonvidéki falvakban értékesítő szövetkezetek alakulnának, amelyek a jóminőségű ételmicikkeket községenként összegyűjtenék, a nyaralótelepekre fuvaroznák és ott részint állandó elárúsító helyeken, részint pedig házalva — mint most a falusi asszonyok teszik — elárúsítanák, amivel feleslegessé válnék az, hogy 10—15 km-nyi távplásra gyalogoljanak be egy kosár tojással és néhány baromfival. Ugyancsak a szövetkezetek a fürdőidényen kívüli időben igen jól bekapcsolódhatnának a főváros ellátásába.
8. A jobb és olcsóbb ellátást szolgálná még az is, ha nagyobb vidékeknek a balatoni ételmezésbe való bekapcsolódása érdekében 1—2 vasúti keresztező ponton terményraktár — lehetőleg hűtővel — létesülne, ahonnan géperejű kocsikkal vinnék szét az ételmicikkeket az egyes telepekre.
9. Szükséges továbbá a balatoni halelárúsításnak rendszeres megszervezése.
10. Szükséges a balatoni telepek házadójának leszállítása, általában az adóknak enyhébb kezelése.
11. Tarifális kedvezmények.

Ezekben látom a balatoni fürdőzés olcsóbbtételének megvalósítható eszközeit. Készarva nem említem a vendéglői és kávéházi, néha egészen fantasztikus árak hatósági úton való letörésének a fel-

adatát, mert bizony ma a balatoni idényüzleteknél a helyenkénti hasonló árakkal szemben teljesen tehetetlenül állunk.

Ha lehetővé válnék a balatoni fogadóipari vállalkozások befogadóképességének teljes kihasználása, akkor talán elérnénk azt is, hogy megszűnnék az a gyakran hallott panasz, hogy a balatoni fogadósok a kezükbe került vendégeket nagyon kihasználják.

A „csekély haszon, nagy forgalom“ elvének gyakorlati érvényesüléséhez azonban legelső feltétel a nagy látogatottság, ennek megteremtéséhez pedig elsősorban jó propaganda szükséges.

A Balaton érdekében kifejtendő propaganda nem csupán reklámot jelentene, hanem eredményes volta esetén okvetlenül előmozdítaná a balatoni fürdők nivóját is, mert a propaganda zsúfoltságot eredményez, a zsúfoltság új vállalkozói kedvet ébreszt, az új vállalkozások versenyt teremtenék és az egymásközötti verseny a berendezések javítását, végeredményben tehát a balatoni fürdők nivójának emelését eredményezné.

A propaganda eszközei i. a prospektusok, melyeknek művészi kivitelben, ragyogó színes képekkel kell készülniük, 2. az újsághirdetések, 3. a plakátok, 4. a filmek, 5. egy a főváros központjában a legélénkebb forgalmú helyen felállítandó felvilágosító iroda, amely egyúttal vezeti a balatoni lakáskatasztert is, ahol tehát mindenki akár személyes, akár levélbeli, akár telefonérdeklődés esetén minden őt érdeklő kérdésre megbízhatóan tájékoztató feleletet kaphat.

Mindez persze pénzbe kerül és pedig oly sok pénzbe, hogy ezt a feladatot az egyelőre kéthónapos idényre utalt balatoni szállodai érdekeltség a maga szerény eszközeivel távolról sem képes megfelelően megoldani, mert ha valahol, hát a fürdőreklám terén igazán ádáz verseny folyik. Hiszen tudjuk jól, hogy a gazdag külföld kibérli a magyar lapok hirdetési hasábjait és a magyar fővárosban ügynöki irodákat tart fenn. £ téren is szükség van tehát a támogatásra, de az áldozat, amit az állam erre a célra hoz, bőven megtérül az emelkedő forgalom révén, mert annak a pénznek, amit a nyaralóközönség itthon költ el, egy jelentékeny része visszafolyik házbéradó, forgalmi, fogyasztási, luxus és egyéb adók címén az állam pénztárába. A pesszimistákkal szemben állítom, hogy a Balatonért érdemes dolgozni és érdemes áldozatokat hozni, csak nem szabad máról-holnapra csodákat várni, mert végre is azzal a szomorú ténnyel, hogy nagyon el vagyunk maradva, számolnunk kell.

Szeretnünk kell a Balatont, mert a mienk és meg kell becsülnünk a sok meglévő fogyatékoság dacára i\$ tagadhatatlan nagy értékeit. Ha szeretjük és pártoljuk, akkor céltudatos támogatással és munkával mihamarabb ki fogjuk küszöbölni a panaszokra okot adó hiányokat.

KÖRMENDY ÉKES LAJOS